JOAN MALLOL

LA MEVA SENYORA

MADRID
Sociedad de Autores Españoles
1914

LA MEVA SENYORA

LA MEVA SENYORA

HUMORADA EN UN ACTE Y EN PROSA

DE

JOAN MALLOL y J. ROBERT

Estrenada en el teatre Apolo, de Barcelona, la nit del 28 de maig de 1914

BARCELONA
BIBLIOTECA «TEATRO MUNDIAL»
21 - Carrer de Sant Pau - 21
1914

REPARTIMENT

Personatges	Actors
RAMONA.	*Sra. Plà (Lola)*
RIBERA	*Sr. Mir (Lluis)*
COMAS	» *Fernández (Joaquím)*

Edat dels personatges: la que s'avingui millor ab les condicions personals dels actors

Director artístich, DON JOSEPH SANTPERE.

L'acció, a Barcelona. — Epoca, actual.

NOTA.—Cal fer constar que aquesta obra, inspirada en l'argument de *Il domatore*, fou estrenada primerament com a mà d'assaig y ab èxit brillantíssim pels celebrats actors senyora Guerra y senyors Rigol y Pladevall, del teatre escola que dirigeix l'eminent actor don Enrich Gimenez.

FELIX COSTA
IMPRESSOR
Nou de la Rambla, 45

ACTE UNICH

Una sala-menjador, ab bufet, en el qual hi haurà, necessariament, una ampolla de vi de marca, ab etiqueta, y copes pera vi y licor. Taula parada al mitj pera dues persones. Es de dia.

ESCENA PRIMERA

RIBERA (molt atrafegat, desparant la taula).

RIBERA Aquesta feina de desparar la taula és lo que trobo més rebaixat. Regar les flors de la galería y netejar la gabia del canari, és passador, però això de fregar vasos y recullir molles de pa, trobo que no fa *guerrero,* y que'm perdoni la meva senyora. Y de que jo fassi aquestes operacions domèstiques, els nirvis en tenen la culpa. ¡ Jo no sé lo que donaría pera que la meva esposa no gastés nirvis ! Pensin que si alguna vegada li dich : «Aquesta feina és massa deshonrosa, pera mi, y voldría que te la fessis tu meteixa», els malehits nirvis, com que'ls té tant prims, se li trenquen, y quan se li trenquen, ¡ ah fillets de Déu ! trencadissa general, estupenda ; plats, sopera, gerro, vinagreres, tot vola, y jo que no volía recullir aquests trastos y posarlos al bufet, els tinch de recullir entre cap y orelles y posarho... dich, y posarm'hi àrnica. (Timbre.)

ESCENA II

RIBERA y COMAS (quelcom abatut).

RIBERA — ¡Ay, ay! aquesta manera de trucar no és d'ella. ¿Qui deurà esser? (Surt y torna a entrar, acompanyat de Comas; son dos bons amichs y vénen abrassantse, etc., etc.)

COMAS — Si, home, si, ja ho veus, les casualitats.

RIBERA — Vès qui havía de pensarse qu'eres a Barcelona. ¡Ah! no fassis cabal de rès, ara acabem de dinar y la minyona que desparava la taula ha tingut un destorb y... en fi, perdona que't rebi d'aquesta manera.

COMAS — ¡Vols callar, home, vols callar! Aquestes esplicacions hi sobren ab mi.

RIBERA — Seyem, Comas, seyem, y veyam què'm contes de nou.

COMAS — (Donantli un cigarret.) Té, fumem; ab quinze anys que no'ns havíem vist ja podem contarnos algunes coses.

RIBERA — No me'n parlis. ¡Si me n'han passades, durant aquest temps!

COMAS — ¿Y en Daltabuit? ¿què s'ha fet?

RIBERA — Viu a Valencia; es dedica a l'exportació de fruites; tich entès que'l negoci li marxa.

COMAS — Ho celebro; era un bon amich, en Daltabuit.

RIBERA — ¿Y tu, a què't dediques? Explica't, veyam.

COMAS — (Apesarat.) Jo no'm dedico a rès; m'he casat y estich dedicat a soportar els capritxos de la meva senyora.

RIBERA — Ben fet; ¡es tant hermosa, la vida matrimonial!

COMAS — ¡Què dius ara! ¿Y tu ets casat?

RIBERA — Si, per això et dich que és tant bonica la vida del matrimoni.

COMAS — Ditxós de tu que pots parlar aixís.

RIBERA — ¿Y tu no? Jo visch al cel.

COMAS Donchs jo may ho sé ; mira, actualment, aquí, davant per davant del teu pis, fins que ella vulgui mudarse.

RIBERA ¡ Com ! ¿la teva senyora et mana?

COMAS En absolut ; tinch de fer lo que ella vol ; mira, la coincidencia de trobarnos aquí es deguda a n'ella.

RIBERA Benehida siga, aixís.

COMAS ¿La coincidencia? Perquè lo que és ella, no mereix cap classe de benedicció.

RIBERA (Intrigat.) Em sembla que exageres.

COMAS En sis mesos he cambiat nou vegades de pis. Abans d'ahir m'agafa, perquè ella em porta a passeig, y em diu : «Anirem a buscar pis», passem per aquí davant, s'enamora d'aquesta casa, y ja està, avuy hi hem portat els mobles, y fins que hi tornem.

RIBERA ¿Y com has sapigut que jo vivía aquí?

COMAS Parlant ab la portera, ha sonat el teu nom, he fet preguntes y, en efecte, ha resultat que eres tu.

RIBERA No pots figurarte lo que ho celebro.

COMAS Si, noy : serem vehins.

RIBERA No cal dirte que des d'ara t'ofereixo la meva casa.

COMAS Gracies ; jo no puch oferirte la meva.

RIBERA ¿Perquè?

COMAS Perquè necessito permís de la meva senyora ; ja t'he dit que ella mana.

RIBERA (Imperatiu.) ¡ Comas ! no permeto que repeteixis això ; en el matrimoni mana sempre el marit.

COMAS Ab tu ja puch parlar ab franquesa : jo no soch rès, a casa meva ; soch una figureta, una mena de ninot, que ella maneja al seu capritxo.

RIBERA ¿Però d'ahont l'has treta, aquesta dòna? ¿Com la vas conèixer?

COMAS Una tarda, en el Royal. Jo prenía una copa de *visky,* y a la taula del davant una senyoreta amb el seu papà...

RIBERA ¿Què prenien?

COMAS Per lo que he vist, em prenien la mida; perquè ella vinga mirarme y mirarme més sovint.

RIBERA S'explica, aleshores eres forsa menos lleig.

COMAS La xicota era bufoneta, aquella persistencia m'intrigava, y, naturalment, una excusa qualsevol, entro en conversa, y...

RIBERA No parlis més, pagues el gasto, l'endemà hi tornes, ho prens per vici, y...

COMAS Y cap a l'iglesia, això és. Els primers tres mesos de lluna de mel eren soportables; la mel de la lluna conservava aquella seva dolsor característica, però arribant al quart mes ja vaig notarhi desseguit el regust especial de les trompades. Y vingueren els crits, els insults, l'escàndol, en fi, que, cansat de pendre paciencia y més paciencia, he decidit callar y pendre til-la y més til-la.

RIBERA ¡Quins homes! ¡Pendre til-la!

COMAS No hi ha més remey; el meu sofriment és constant.

RIBERA Si, et trobo cambiadíssim, tu eres àgil, fort, ben conservat, y veig que ho has perdut tot.

COMAS Si, noy, tot; a l'extrem que fins perdo l'estatura; diuen que'm torno petit.

RIBERA ¿Que no t'alimentes?

COMAS Menjo molta escarola; la meva senyora diu que refresca.

RIBERA ¿Que és vegetariana?

COMAS Lo que és, molt grassa; pesa cent dèu kilos nèts, y, naturalment, li recomanen verdures; la carn, els ous, el peix, el vi, el cafè, tot això an ella la irrita y dèu tenir por que m'irriti a mi, perquè entre jo y el canari no hi ha diferencia; ens dona aigua y escarola, molta escarola.

RIBERA ¿Y tu deixes tractarte com una bestia?

COMAS ¿Què vols que fassi?

RIBERA Ja t'ho diré, espera't, que vull convidarte; recordo que'l Burdeus t'agradava ab deliri. (Va al bufet, pren una ampolla de vi y dugues copes, y abans de servirlo, es fixa molt amb la quantiat de vi que té l'ampolla, mirantla al trasllum.)

COMAS Deus voler dir que'ns agradava molt.

RIBERA Efectivament, però ara el prench amb mida.

COMAS ¿Que també t'irrita?

RIBERA Noto que'm dificulta la digestió.

COMAS (Bevent.) Es superior.

RIBERA (Idem.) Tornant al teu cas, jo tinch de dirte, amich Comas (Li dóna un cigarret o viceversa), que la primera condició que necessita l'home casat, es l'energía. ¿Tu coneixíes en Boniquet, veritat? Donchs, va morir la setmana passada, corsecat, víctima de la seva dòna, com tu.

COMAS ¿Aquell plaga és mort?

RIBERA Si, home. ¿Que no llegeixes *La Vanguardia?*

COMAS Si, però no miro les esqueles, perquè tinch por que, ab això de les verdures, el millor dia m'hi trobarè la meva.

RIBERA Quin dubte té, si no cambíes de procediments.

COMAS Es impossible; tu dèus viure felís, y els que sóu felissos us creyeu que és senzillíssim conseguir la felicitat.

RIBERA N'he passades de totes, no't pensis; és veritat que'l meu oncle va deixarme setanta mil pessetes en valors.

COMAS Y que allavors estaven molt alts.

RIBERA Donchs van anar baixant, baixant, fins a caure als cafès concerts de Barcelona.

COMAS ¿Y aquelles tres o quatre cases que teníes a Vallvidrera?

RIBERA Al revés, varen anar pujant, pujant, fins a quedarse a la Rabassada. (En el joch.) Total, que amb tant baixar y pujar vaig quedarme...

COMAS Ja ho suposo, devíes quedarte parat y sense una pesseta.

RIBERA Exactament, y vaig decidir casarme y treballar, y aquí em tens, desde la sortida de l'iglesia, felís y content al costat de la meva senyora.

COMAS ¿Y en què t'ocupes?

RIBERA Treballo a l'Energía Elèctrica, guanyo vinticinch duros, ella té una rendeta, vivim, y la nostra casa és un cel.

COMAS Es comprèn, y la teva senyora un àngel. ¡Ah si fos com la meva!

RIBERA La domesticaría; al principi havía intentat imposarse, però vaig pararli els peus; jo sempre he sigut enèrgich.

COMAS Y treballant a l'Energía encara ho vindràs més.

RIBERA Ja tindràs ocasió de conèixerla, la meva senyora; és dòcil, amable, complacent, no és lletja, y sobre tot, és humil; un moviment meu, una mirada, és una ordre que ella compleix inmediatament, sense la més petita protesta. No està bé que jo prediqui les seves bones qualitats, però això que t'esplico és l'Evangeli.

COMAS Donchs t'admiro y et felicito per la teva bona sort. Jo sóch un desgraciat.

RIBERA Això si, la primera vegada que va provar d'insolentarse, vaig agafarla pel dit xich de la mà dreta, axís (Adoptant certa "pose" de valent.), y mirantla de fit a fit, vaig dirli: «Escolta: pensa que tu ets la meva senyora y tens obligació d'obehirme; si no ho fas, ¡compra'm una corbata negra y esculleix el ninxo del cementiri!

COMAS Si jo deya a la meva una cosa per l'estil, no'm donaría temps ni d'escullir metge.

RIBERA ¡Com que no sou homes! ¿Jo'm deixaría governar? ¿Jo menjaría verdures? La teva dòna és despòtica, ja ho veig; la meva és obedienta; la teva és egoísta, la meva és esplèndida.

COMAS — Mira si ho és, d'egoísta, que'l dissabte vaig comprarme unes botes d'onze pessetes cinquanta, a *Lo Increíble,* del carrer d'Escudellers. Arribo a casa y no'm trobava massa bé; la crido y li dich: «Angusties (la meva senyora es diu Angusties), m'he comprat aquestes botes y em sab greu que demà no pugui estrenarles, tinch de ficarme al llit perquè em trobo malament.» ¡Ah, noy! va posarse feta una furia. (Cridant.) «¿Es a dir, que trobante malament t'has comprat unes sabates?» — «Si, ¿què té d'estrany?» —«¿Què té d'estrany? ¿Y si et mors, imbècil, què'n faré, jo, de les teves sabates?»... y fesli gastos.

RIBERA — ¡Això és monstruós! ¿Tu vols que ella es torni mansa, bona, agradable, que t'estimi?

COMAS — Es el meu ideal.

RIBERA — Donchs, escolta'm: entra al pis ara meteix y pica de peus, fort, axís. (Picant ab forsa.) Si no't contesta, tus fort (Tossint.) y si tampoch contesta, tornes a tossir...

COMAS — ¡Oh, no! ja contestarà desseguida: «¡Calla, ximple! ¡pren pastilles Andreu!»

RIBERA — Molt bé; aleshores, tu, serio, imperatiu, li crides: «¡Pòrteles!» y t'esperes.

COMAS — ¿Gaire?

RIBERA — El temps que coneguis.

COMAS — Donchs, m'hi assentaré.

RIBERA — Ella compendrà que per fi t'imposes, abaixarà veles, y farà com la meva; amb un somriure agradabilíssim obehirà tot desseguida.

COMAS — ¿Y tot això que espliques fa la teva?.

RIBERA — Exactament, gracies a la meva energía.

COMAS — ¡Sembla impossible que hagis trobat una dòna tant angelical!

RIBERA — Es que no permeto que ho dubtis.

COMAS — Sentiría ofèndrela, però... (Dubtant.)

RIBERA — Veuràs, vull que te'n convencis; entra

qualsevol rato que ella sigui a casa ; precisament no tardarà a venir.

COMAS M'agradaría de veureho, però em jugaría cinch duros que li amagues algún defecte.

RIBERA ¡ Ni un de sol ! Accepto un sopar a la *Maison Dorée.*

COMAS Conforme ; y creume que si el perdo te'l pagaré amb gust ; perquè la ditxa d'un amich jo la considero meva.

RIBERA Gracies, no necessitaré esforsarme pera que't convencis ; entra quan vulguis.

COMAS No tardaré, ara estem col-locant els mobles ; desprès, ab calma, ja tornaré. (Dirigintse a la porta.)

RIBERA ¿Te'n vas? Entesos ; entretant posa'm als peus de la teva senyora.

COMAS Es perillós ; no ho faré.

RIBERA ¿Perquè?

COMAS Gasta unes sabates molt punxagudes...

RIBERA ¡ Ets un desgraciat, vaja !

COMAS Si, noy ; confesso la meva insignificancia. (Mutis Comas.)

ESCENA III

RIBERA sol.

(Cambía radicalment d'actitut, al veure's sol ; ab grans presses despara la taula, recull les burilles, no sab ont amagarles y se les fica a la butxaca, obre el balcó perquè l'olor del tabaco desaparegui, y finalment agafa l'ampolla de l'aigua, omple les dugues copes ab que ells havíen begut, y ab cuidado les aboca a l'ampolla del vi, perquè no's noti la falta.)

RIBERA Em sembla que arribava fins aquí. (Mirant al tras-llum.) Justa, ja veig la ratlla ; és una manía que hi té, la meva senyora ; no se'n va de casa que no fassi un senyal a l'ampolla del vi. ¡ Jo si que treuría la grossa si ella descobrís que n'hi falten dugues copetes ! (Timbre.) Ella ; encara he tingut

temps d'enllestirho tot. (Va a obrir y torna ab Ramona.)

ESCENA IV

RIBERA y RAMONA. (Vesteix trajo de carrer, sombrero, guants, etcètera, etc.; porta un paquet a la mà; arriba cansada de pujar l'escala.)

RAMONA ¿Es a dir que encara trafiqueges per aquí, tu? (Cridant.)

RIBERA (Com un anyell.) Avuy no tenim oficina, Ramona, y he pensat de quedarme a ferte companyía.

RAMONA ¡Tant se me'n dóna! ¡Oh! no puch respirar; aquesta escala em matarà, a mi.

RIBERA Que no ho intenti, perquè hi faría posar un ascensor a la carrera.

RAMONA (Agressiva.) ¡Què has dit ara!

RIBERA (Espantat.) Rès, que'ns convé un ascensor a l'escala.

RAMONA ¡Ribera, Ribera!... Val més que calli; estich cansada y no'm convenen disgustos.

RIBERA A mi tampoch, creume.

RAMONA Calla, y porta'm una copeta de Burdeus, vejam si'm retornarà una mica.

RIBERA (Diligentíssim l'hi serveix.) Té, Ramona; això t'anirà bé; beu, cuita.

RAMONA (Li pren l'ampolla de les mans y mira al tras-llum.) Porta l'ampolla aquí; ara serveixme... ¡prou! vejam si el vessaràs.

RIBERA Ja tinch cuidado, dòna.

RAMONA (Paladejant el vi.) No ho sé: em sembla que aquest Burdeus és aigualit. (Mirant fixament a Ribera.)

RIBERA (Veyéntsela a sobre.) Ho fa el fret.

RAMONA ¿Veyam, acosta't? Bufa una mica.

RIBERA (Ho fa.) Té.

RAMONA (Notantli ab l'halè.) ¡Tu has begut vi d'aquest!

RIBERA T'asseguro que no. (Tremolós.)

RAMONA ¡ Y perquè no ho descobrís hi has posat aigua ! (Furiosa.)

RIBERA Si... t'asseguro que si... n'hi hagués posat t'ho diría.

RAMONA Y has fumat... ¡ Uf, quina fortor de tabaco se sent a tot arreu ! (Ensuma d'aquí cap allà.)

RIBERA (Ja estich llest. ¡ Ay la mare !)

RAMONA Vina aquí, y bufa fort.

RIBERA ¿ Encara més? (Bufant.)

RAMONA Y les vegades que't mani. Torna a bufar.

RIBERA Té, té y té. (¡ Com si no bufés prou interiorment !)

RAMONA ¡ Uf, quina halenada ! ¿ Encara ho negaràs, ara?

RIBERA Es que ha vingut un amich y m'ha convidat de tabaco.

RAMONA ¿ Un amich teu? Vaya un personatge que dèu esser.

RIBERA Habitarà el pis de davant nostre ; ara li acaben de dur els mobles.

RAMONA Donchs que digui a la conductora que se'ls entorni ; no'n vull, d'amistats teves ; estich tipa de repetirho : no pots tenir altre amich que la teva dòna.

RIBERA ¡ Però si nosaltres som dos enemichs !

RAMONA Pel teu caràcter ; ja m'ho deya la mamà : «Aquest xicot és un poca-solta ; no t'hi casis ; ha tirat una fortuna per la finestra y després t'hi tirarà a tu.»

RIBERA ¿ Ho veus com t'enfiles? ¡ Com és possible tenir pau si sempre busques guerra ! (Fent un esfors y amb por.)

RAMONA ¡ Bé crides prou ! ¿ Que t'ha aconsellat que cridessis, el teu amich?

RIBERA ¡ Pobre xicot ! Si em fa pena ; diu que té una muller insoportable.

RAMONA ¡ Aixís hauría de ser jo !

RIBERA Precisament jo li he dit que eres tant bona ; veuràs, els demés no han de saber la veritat de lo que passa aquí.

RAMONA Massa bona; d'això t'aprofites.

RIBERA No't queixis, t'acabo de desparar la taula.

RAMONA (Cridant.) ¡Y m'acabes de posar aigua al vi!

RIBERA No hi posessis senyals amb tinta.

RAMONA ¡Faig lo que vull! Encara potser m'esmenaría la plana, aquest.

RIBERA (Moix.) No t'enfadis, no cridis, perdona.

RAMONA ¿Què fas aquí parat, veyam? (Ramona li dóna el sombrero, guants, moneder, paquet, etc., etcètera, y ell ho va col-locant ab cuidado.) La teva dòna no ho serà may la criada; això és lo que tu voldríes: tenirme esclava dels teus capritxos.

RIBERA Rès d'això; precisament aquest amich m'ha preguntat per tu, y jo li deya...

RAMONA ¿Que erem felissos, oy?

RIBERA Naturalment.

RAMONA ¿Y ell no t'ha cregut?

RIBERA Naturalment que no, y per ferli creure hem jugat cinch duros. Li he dit que eres un àngel y que jo manava sempre, com un rey absolut.

RAMONA ¡Oh, quines mentides!

RIBERA ¡Es que'm dono vergonya de dir que ets un dimoni!

RAMONA ¡Y t'has jugat cinch duros! Jo no sé si podré aguantarme més.

RIBERA Y si perdo, me'n costarà dèu; un sopar de cinch duros per barba, hem jugat.

RAMONA ¡Reina Santíssima del meu cor! (Cau desmayada. En Ribera corre a auxiliarla, molt espantat.)

RIBERA No t'ho prenguis axís, dòna, mira que'm mataràs a disgustos y allavores et sabrà greu.

RAMONA (Refentse amb rapidesa.) ¡Imbècil! ¡Bandit! ¡Jugarse dèu duros!

RIBERA Es que si tu vols els guanyaré.

RAMONA Si els guanyaves, no te'ls quedaríes tu; que't consti.

RIBERA Lo interessant és que quedi bé davant dels altres.

RAMONA ¡ Em sembla que això et costarà car !

RIBERA Fes una estoneta no més de muller com cal, y no'ns costarà rès ; sigues agradable, carinyosa, creyenta, sumisa.

RAMONA ¡ Callada, soferta, sorda, cega ! ¡ Com si això fos possible !

RIBERA Un ratet no més ; és qüestió de que m'obeheixis durant dèu minuts, perquè el meu amich es convenci de que aquí jo mano ; després ja't dono permís de fer tot lo contrari.

RAMONA No te'l necessito. ¡ Jo si que estaría fresca ! Y consti que'ls dèu duros me'ls quedo. ¿ Jo sacrificarme y rosegarme els punys de rabia perquè després tu sopis tranquilament a les meves costelles? ¡ De cap manera !

RIBERA Transigeixo ; però fesme quedar bé, t'ho suplico. (Timbre.)

RAMONA ¿ Que no ho sents que truquen? ¡ Ni pera obrir la porta serveixes !

RIBERA Si fos ell, entesos, ¿ veritat? (Va a obrir y torna ab en Comas, que porta un plat ab dugues nates.)

RAMONA ¡ Ah canalla ! com t'aprofites de l'ocasió ; però no abusis massa de la meva bondat perquè si exploto ¡ faré desgracies !

ESCENA V

RAMONA, RIBERA y COMAS.

RIBERA Entra, Comas, entra ; aquí és a casa teva, ja ho sabs. (Molt satisfet.)

COMAS Deixa'm posar això per aquí ; són dugues nates pera la meva senyora.

RIBERA (Presentant.) Es l'amich de qui t'he parlat, Ramona. La meva senyora. (A Comas.)

RAMONA (Afectant una sumissió que no sent.) ¡ Ah ! tant gust...
COMAS Senyora, als peus de vostè.
RIBERA Si, noy, si ; sense cap por.
RAMONA (Sempre ab afectada cortesía.) Seguin, seguin.
RIBERA ¡ Sembla que dormis ! «Seguin, seguin.» ¡ Acosta cadires ! (Manant despòticament, aprofitantse de la situació. En Comas es queda admirat.)
RAMONA (Acostàntleshi.) Es veritat, perdonin.
COMAS Gracies, no's molesti.
RIBERA Porta una miqueta de Burdeus. ¡ Meneja't, depressa !
RAMONA Ja ho faig ; no t'amohinis, home.
COMAS (A Ribera.) ¡ Ha dit que no t'amohinessis ! ¡ Quina bondat !
RIBERA ¡ Es que ja sabs que vull que'm serveixis al carril ! (Ramona els serveix vi.)
COMAS D'aixó se'n diuen dònes. (Admirat.)
RIBERA (Paladejant el vi.) ¡ En aquest vi hi ha aigua !
RAMONA (Mitj aguantantse.) ¡ Perquè l'hi posaves !
RIBERA (Amenassantla, furiós.) ¿ Què dius ara ? ¿ Jo he posat aigua al vi ? ¿ Jo soch capàs d'aixó ?
RAMONA No, vaja, no ; retiro la paraula.
RIBERA Y de passada, ¡ retira l'ampolla !
COMAS Es prou bo, aquest vi ; ¿ de què rondines ?
RAMONA Oh, és de molt mal acontentar.
RIBERA Fòra discussions ; destapa una altra ampolla. (¡ Avuy jo respiro !)
RAMONA (Me la pagaràs.) (Surt y torna amb una ampolla per encetar, cambía les copes y els serveix de nou.)
COMAS Ets molt exigent ; aixó no està bé, home.
RIBERA ¿ Eh ? ¿ comenses a enterarte ? (Triomfalment.) La dòna casada és l'escolà del matrimoni ; sempre ha de dir *amén.*
RAMONA (Entrant.) Es que tu no'm deixes dir ni *amén.*
RIBERA Es impossible donarvos llibertat.
COMAS Però els extrems són perillosos.
RIBERA (Cridant.) ¡ Y què fas parada ! La capsa del

tabaco, les cerilles; no sé què't passa avuy, sembles un estaquirot. (Ramona porta la capsa del tabaco, y, furiosa, dóna un pessich en el bras de Ribera.)

RAMONA Té; ¡ ditxosos fumadors!

RIBERA (Pel pessich.) ¡ Ay!

COMAS ¿Què tens?

RIBERA (Desconcertat.) Rès, un avís.

COMAS ¿D'ahont?

RIBERA Del cel; l'atmósfera està carregada. ¡ Oh quina tempestat!

RAMONA ¡ Carregadíssima! (Intencionat.)

COMAS ¡ Ay, ay! ¿com ho coneixeu?

RIBERA Jo ho conech ab l'ull de poll. (Ramona li dóna un altre pessich, sense que Comas pugui notarho.) ¡ Ay! ¡ Ay!... Porta'm les sabatilles. Si, si; plourà fort, molt fort.

COMAS Ja convindría, no't creguis.

RAMONA Y després que fassi una mica de sol.

RIBERA ¿Que ho dius pels bolets? Ja se'n culliràn encara que no'n fassi.

RAMONA (¡ Prepara l'esquena!)

RIBERA (Cridant.) ¡ He dit que'm portis les sabatilles! Veyam si t'hauré de comprar una bicicleta perquè corris més depressa. (¡ Y com disfruto, mare meva!) (Ramona pren les sabatilles y les hi porta.)

COMAS Vaja, home; l'amohines massa, pobre senyora. (Dolentse'n.)

RAMONA (¡ Aprofita't, infame!)

RIBERA Tingues contemplacions y sigues dèbil, que tu ja sabs lo que passa.

COMAS Però si la teva senyora mereix totes les consideracions. ¡ Ay si la meva em tractés aixís!

RAMONA ¿Y com el tracta?

RIBERA ¿Y a tu què t'importa? (A Ramona.) Cuida't d'endressar les sabatilles, que ara no les necessito.

RAMONA (Pren les sabatilles y li dóna un pessich.) (T'espero.)

RIBERA ¡Ah! ¡oh! quina punxada. (Sempre simulant que és l'ull de poll.)
COMAS (De bona fe.) No tindràs més remey que posàrteles.
RIBERA (Me'n posaré una a cada bras.)
RAMONA ¿Que puch retirarme? (Amb sorna.)
RIBERA ¡Ja hauríes d'esser fòra!
COMAS ¡Vaja, a mi em fa pena!
RAMONA No'n fassi cabal, és el seu caràcter; saludi a la seva senyora.
COMAS Moltíssimes gracies.
RAMONA (Anantse'n.) Enllesteix depressa.

ESCENA VI

RIBERA y COMAS.

RIBERA (Molt satisfet.) ¿Estàs convensut?
COMAS Convensut y encantat; tens una dòna que no te la mereixes.
RIBERA ¡Y tu la tindríes igual!
COMAS Jo, no; soch un desgraciat. Mira, ara meteix, enfilat a una escala, col-locava el rellotge de paret; m'escapa, y cau en el precís moment que acabava de passar la meva dòna per sota, qüestió de segons.
RIBERA Y no l'has morta per miracle.
COMAS ¡Y perquè és un rellotge que sempre atrassa!
RIBERA Decideixte; fes com jo, mana despòticament y triomfaràs, y si no...
COMAS Una vara de freixa, ¿veritat?
RIBERA De cap manera, no peguis may a la dòna, jo no m'atreviría a pegar a la meva; això rebaixa.
COMAS ¿Y si la dòna pega a l'home, ella també es rebaixa?
RIBERA Del meteix modo. ¿Per què ho preguntes?
COMAS (Baixant el cap.) Perquè la meva dòna ho faría tot per tornarse prima.

RIBERA ¡Et pega!

COMAS No vull amagarte rès; he cambiat la dentadura una pila de vegades, ho confesso.

RIBERA Això no pot continuar. ¿Tu ets un amich? ¿Vols fer lo que't diré? ¿si o no?

COMAS Digues. (Més resolt.)

RIBERA ¿Ara és a casa, la teva senyora?

COMAS Si; aquelles nates són pera ella.

RIBERA Donchs revesteixte de valor; entres a casa teva cridant, picant de peus.

COMAS ¡Molt bé!

RIBERA Y dius: ¡prou escarola! Desde avuy endavant em serviràs sopa de peix, perdiu a la col, y costelles ab... ¿ab què't sembla que't donarà les costelles?

COMAS No cal dirho: ab bolets. (Acció de rebre.)

RIBERA Y per postres... per postres, que esculleixi ella meteixa.

COMAS ¡Galetes, home, galetes! (Dolentse.) ¡Y que me'n fas de gracia tu!

RIBERA ¿Que no compleix les teves ordres? comenses a cridar furiós, puja de peus a la taula, destrossa un balançí, trenca l'armari-mirall, reventa la calaixera, esbossina, esquinsa, picola, trinxa, aixafa, crema y vina desseguida.

COMAS ¡La setmana tràgica! Ja està dit.

RIBERA Que anirem a la *Maison* a gastar els dèu duros que t'he guanyat.

COMAS Tens rahó, són ben teus (Li dóna un bitllet.), y creume que no'm dolen. ¡Y pensar que la portera m'havía dit que la teva senyora era un tigre!

RIBERA No'n fassis cas de lo que't diguin; l'experiencia t'ho ha demostrat; aprèn, si vols.

COMAS (Molt decidit.) Estich per provarho. Em sento pujar una mena de foguerades... (Envalentonantse.)

RIBERA Això són els primers símtomes del valor y de l'energía que jo t'he comunicat;

aprofita'ls, abans no's converteixin en fum.

COMAS (Pren el plat de les nates.) Ja està; no vull esser menos que tu. Entro a casa (Molt jugat), crido, ordeno, trenco, cremo, y passi lo que passi.

RIBERA ¿Què pot passar, després de tot?

COMAS Després de tot, pot passar que jo passi per l'ull de l'escala.

RIBERA Ho sentiría, però no succehirà.

COMAS (Cridant y fent l'home pera anarse'n.) ¡ Prepara't, esposa meva, aquí et porto les últimes nates; d'ara endavant no vull portarne més, jo; les portaràs tu sola, ¡ jo t'ho juro! (Mutis Comas.)

RIBERA ¡ Molt bé! ¡ Aixís m'agrades!

ESCENA VII

RIBERA y RAMONA. (Aquesta, que haurà estat treyent el cap, impacienta, entra feta una furia.)

RAMONA ¡ Brètol! ¡ Estúpit! ¡ Imbècil!

RIBERA (Espantat y fugint.) ¡ Ay la mare, ja descarrega!

RAMONA ¡ Poca-vergonya! ¡ Miserable! No sé com he pogut aguantarme.

RIBERA Tracte és tracte.

RAMONA No se n'hi poden tenir, ab tu, de tractes. ¡ Te'ls trenco!

RIBERA ¡ Conforme, però no'm trenquis rès més!

RAMONA ¡ Espanta-aucells! ¡ Titiritero! (Amb sorna.) ¡ Porteuli les sabatilles! ¡ Rebaixarme fins a les sabatilles! (Imposantse.) ¡ Porta els diners desseguida!

RIBERA (Roncejant.) Es que no són tots meus.

RAMONA ¡ Els quartos inmediatament!

RIBERA ¿Y com anirem a sopar, sense diners? (Molt acovardit, li dóna el bitllet.)

RAMONA ¿A sopar? ¡ Al llit, aniràs!

RIBERA ¡Vès què dirà el meu amich! ¡Jo no hi passo per aquí!

RAMONA ¡Passaràs per la porta!

RIBERA Dòna, no t'exaltis aixís.

RAMONA Es que abuses de la meva bondat; hauría de tractarte com te mereixes; però d'ara endavant ja ho faré diferent, pert cuidado. ¡Et lligaré!

RIBERA Si, vaja: morralló y una cadeneta; no més em faltaría això. (Timbre.)

RAMONA ¡Ves a obrir, y si és aquell pallasso, despedeixlo, que si no, jo el treuré de casa! ¡Ja te les hi posaré jo les peres a quarto! (Mutis Ramona.)

RIBERA ¡Ens queixem de la policía! ¡Dihem que'l govern y l'autoritat no serveixen de rès! ¿Y la pesta bubónica y el cólera, de què serveixen? (Va a obrir y entra ab Comas, que ve fet una llàstima; porta una galta empastifada de nates (S'imita ab farina y cotó-fluix.), el coll de la camisa desfet, la corbata penjant, y l'americana y sombrero estripats.)

ESCENA VIII

RIBERA y COMAS.

COMAS (Queixantse molt.) ¡Ay, ay! ¡Cuita, Ribera, tingues compassió!

RIBERA ¿Que has ensopegat ab les nates? (Es treu el mocador y li aixuga la cara.)

COMAS No, home: les nates han ensopegat amb mi.

RIBERA ¡No pot ser!

COMAS Preguntaho a la meva senyora.

RIBERA ¿Ella t'ha posat aixís?

COMAS (Planyentse sempre.) Si; jo no t'hagués cregut.

RIBERA ¡Això no s'explica!

COMAS Es lo que jo dich, no s'explica, que's veu.

RIBERA ¡Quin salt m'ha fet el cor!

COMAS Més gros l'ha fet el plat, que m'ha saltat a bossins a la cara.

RIBERA ¡ Ah, jo no ho permeto una cosa aixís !

COMAS No me n'ha demanat de permís ; entro, picant de peus, fort, tal com m'havíes aconsellat ; queda sorpresa ; tiro una cadira enlaire.

RIBERA ¡ Amb energía !

COMAS Això es, y dich : (Cridant.) ¡ Prou escarola !

RIBERA Y ella es queda parada.

COMAS No, ella es posa a córrer.

RIBERA ¡ Cap a la porta fugint !

COMAS Al contrari, cap a mi y cridant. Jo que li dich : «¡ Aquestes són les últimes nates !» ¡ pom ! y les hi poso sobre la taula.

RIBERA ¡ Ah, ja ! y ella, ¡ pam !...

COMAS ¡ Me les posa sobre les galtes ! En fi, de mana : tota aquella trencadissa de mobles que jo tenía de fer, ella l'ha feta sobre les meves costelles.

RIBERA Per covart, perquè ets dèbil ; aprèn de mi y sigues un home.

COMAS No'n parlem més ; ditxós de tu, que tens una senyora de pasta de melindro. He vingut pera que m'acompanyis a la casa de socorro.

RIBERA (Defugint.) ¿ Vols dir?...

COMAS Si, noy ; tinch una pila d'òssos que'm trontollen.

RIBERA (Ab precaució, mirant si entra Ramona.) Es una mala hora ; anem, per un amich es fa tot.

COMAS T'ho estimaré, gracies.

ESCENA ÚLTIMA

RIBERA, COMAS y RAMONA (que entra ab uns espolsadors a la mà).

RAMONA (A Ribera.) ¡ Tu, al llit !

RIBERA (Aclaparat.) ¿ Què dius?

RAMONA (Cridant més.) ¡ Al llit, desseguida !

COMAS (Veyent visions.) ¿ Què és això?

RAMONA (A Comas.) ¡ Vostè calli !

COMAS (Comprenent.) ¡ Són molt significatius aquests espolsadors !

RIBERA Ramona, no'm fassis fer el ridícol.

COMAS (Ab satisfacció.) ¡ Ay, ay ! ¿ Aixís estem, Ribera? ¿ Tu ets aquell de l'energía matrimonial? ¡ De l'Energía Elèctrica, y encara gracies !

RIBERA (Baixant el cap.) Tens rahó.

RAMONA (Indicant ab els espolsadors.) ¡ Prou consideracions ! Tu, cap al quarto, y vostè, a casa seva. (Per Comas.)

RIBERA T'havía enganyat, perdona'm ; estem iguals, completament iguals.

COMAS Donchs vinguen els dèu duros y anem a sopar.

RIBERA No pot ser ; els té la meva senyora.

RAMONA (Agressiva, cap a Comas.) ¿ Que'ls vol?

COMAS ¡ Y és clar que si !

RAMONA ¡ Donchs no'ls cobrarà !

RIBERA Són d'ell, aquests quartos.

RAMONA ¡ Són meus y no els hi daré !

COMAS (Rient.) ¡ No'm fassi riure ! Y desseguida que'ls cobraré.

RAMONA ¡ Que no ! ¡ M'hauría d'enviar la guardia civil !

COMAS ¡ Y ca, dòna ! Ara meteix els pagarà, esperi's. (Acció d'anarse'n.)

RIBERA ¡ Ay pobre de tu ! Entrega'lshi, cuita.

RAMONA ¿ Perquè, veyam?

COMAS (Cridant.) ¡ ¡ Li enviaré la meva senyora ! !

TELÓ

Biblioteca TEATRO MUNDIAL

CARRER DE SANT PAU, 21.—BARCELONA

OBRES CATALANES

1. La sala de rebrer
2. Un beneyt del cabàs
3. Lo ninot de mollas
4. L'agencia d'informes comercials
5. Un pa com unas hostias
6. Toreros de pega
7. Las huelgas, o els amos y els dependents
8. A sants y a minyons...
9. Mala nit
10. De panxa al sol
11. Viatge de boda
12. Sense argument
13. La criada nova
14. El niu d'aucellets
15. La gent del ferro
16. A câ la modista
17. L'últim grahó
18. L'hereu Pruna
19. La manta
20. La qüestió son quartos
21. La meva senyora